

PRELOM

Izhaja vsak četrtek
Naročnina letno Din 30—

Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ulica št. 8
v Ljubljani

Telefon št. 3770
Pošt. ček. račun št. 10499

Luč od vzhoda

**Volja božja, volja kraljev, volja naroda.
Na Balkanu se svita — Bodi pozdravljen
prelom s preteklostjo**

Sveti praznik pobratimstva

Ko smo dne 27. in 28. septembra t. l. poslušali iz radijskih zvočnikov viharne ovacije sto tisoč Bolgarov, ki so z iskrenim navdušenjem pozdravljali našega kralja in kraljico na ulicah starodavne Sofije — nam je srce burno utripalo. Čuli smo »Šumi Marico« in »Bože pravde« v čudovitem prepletu...

Pred letom dni je Beograd prav tako pristržno pozdravljaj bolgarskega kralja Borisa in kraljico. Naša stara želja je postala resnica...

Mi, stražarji slavnega rodu južnih Slovanov na skrajnem severozapadu, se v polni meri zavedamo zgodovinske važnosti teh dogodkov. Trije bratje smo s skrbjo gledali v bodočnost, ker nam je manjkala ljubezen četrtega. Ker pa je kri močnejša kot vse drugo, je zmagala ljubezen. Hvala tistim, ki so k temu dejansko pripomogli, ker so izvršili veliko delo!

Poglejmo nazaj. Ko je pred 32 leti 5. oktobra 1912 kralj Peter svečano objavil »Zvezo balkanskih narodov«, je radostno zadržal ves Slovanski Jug. Takrat se je sklenila zveza Srbov in Bolgarov z ostalimi balkanskimi narodi pod geslom »Balkan balkanskim narodom«. Sledili so veliki dogodki, maščevano Kosovo je prevpilo grozo tisočletne sužnosti. Brez tesne zveze Srbov in Bolgarov bi ne bilo zmagovitega Kumanovega, ne bilo bi slavnih dni pod Odrinom. Takrat so bratje kovali svojo usodo ramo ob ramo in bili so močni, nepremagljivi.

Slovenci in Hrvati v avstrijskem suženjstvu smo z vso simpatijo spremljali veliko borbo naših bratov — ker nismo mogli in smeli drugega, smo jim pošiljali naše zdravnike, pomoč Rdečega križa in naše srčne želje, da bi zmagali! Vso našo mladino je balkanska vojna silno razburila — v nji se je vžgala mogočna iskra »preporodovskega Jugoslovanstva«.

Po zmagah je sledila težka doba. Radi needinosti so pričele razne evropske velesile pogubno igro. Prestavljale so nas in naše narodne interese po balkanski zemlji kot šahovske figure. Moj Bog — kako smo blodili! Ali je bila mōra, ali je bilo prokletstvo velikega, usodnega nesporazuma? Koliko noči sem razmišljal o tem tam na fronti v Makedonskih planinah, nad lesketajočim se Vardarjem — pred šestnajstimi leti!... Spominjam se na zasilno previjalščice tik za fronto. Po težki, srditi borbi se nas je znašlo tam kakih deset težje in lažje ranjenih. Bili smo črni, vsi zamazani od zemlje, dima in prahu. Na tleh, na nosilnici je ležal lep črnopolit ujetnik — bolgarski podoficer z razbito nogo, pod njim krog krvi, ki se je večal neprestano... Čakali smo na zdravnika. Bolgar je gledal mrko predse, iz zamazanega obraza je zrlo dvojje upornih oči, ustnice so se stiskale — žejal Vojak — Šumadinec — pristopi in mu dobrodušno ponudi čutaro. Bolgar pa sunkoma okrene glavo — noče sprejeti. Njegove oči so se zapičile v moje. Molk. Nato sem ga tiho vprašal: »Slušaj, brat, povej — zakaj se bijemo med seboj?...« Tedaj se mi je zazdelo, da niso bile tiste oči več tako uporne, bile so žalostne... Po dolgem presledku me je zopet pogledal brez besede — in skomignil z ramami. Mi sva se razumela? Bog ve!... Ko mu je hip nato vokal — Ličan, ameriškanski dobrovoljec — vtaknil v usta cigareto in mu jo prižgal — je ni odklonil... —

Bili so neki računi med Srbi in Bol-

gari, toda zmagala je kri ene matere, zmagala je pamet nad strastjo. In zgodovina, ki se včasih tako počasi razvija — je v komaj dvajsetih letih zasukala odnošaje med Bolgari in Srbi tako, kot so stale stvari ob rojstvu »Zveze balkanskih narodov«. Oba brata morata marsikaj pozabiti — in pozabila sta! V težki, krvavi šoli sta se naučila velike resnice: Kadar smo bratje bili edini, smo bili močni in zmogli smo čuda! Kadar smo bili razdvojeni v mržnji, smo bili slabi, bili smo žoga in plen mogočnih nasilnih barantačev. Bodimo torej složni, da bomo močni — ker potrebujemo mir za obnovo svoje tisočkrat ranjene zemlje!

Neki francoski novinar je napisal sledeče: »To, kar smo videli te dni v Sofiji — to ni bila od majhnih vladajočih grup naročena stvar. To ni bilo trenutno varljivo navdušenje, to niso bile Potemkineve vasi — to je bila resnica. Sto petdeset tisoč ljudem ne moreš komandirati, da se navdušijo in pozdravljajo suverena Jugoslavije. Tu je govorilo srce, veliko srce svobodnega bolgarskega naroda — srcu naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev. V paradoksu zgodovine raste na do-

slej nerazumljenem, zaničevanem in nemirnem Balkanu orjaški steber miru, na katerem sloni velik del Evrope. Od vzhoda prihaja luč zdravega, mladega Slovanstva — bodimo mu prijatelji...!«

Ena mati je rodila Južne Slované. Njen dom je lep, velik in prostoren, ker sega od Jadranskega do Črnega morja. Ta naša mati je srečna, ko vidi, da se pozablja, kar je treba pozabiti, ko vidi ljubezen med brati. Solnce Slovanstva žari in nam vzbuja tolažilno nado v srečnejšo bodočnost.

Razširi, raztegni se krog Domovine, razpni se kot morje v brezbrežno obzorje, dom moj!

Kamor stopi mi noga — na Tvojih sem tleh...
kamor nese me jadro — na Tvojih valéh...

kamor hoče srcé — pri svojih ljudeh!

Mi borci, mi bojevniki svetovne vojne, kličemo izpod našega očaka Triglava: Pozdravljen, bolgarski brat! Stopi v kolo skupaj z bratom Srbom, Hrvatom in Slovencem! Tesno naj se sklenejo roke, da bo naše kolo veselo, srečno in svečano!

Daj Bog, da bi se naše roke nikdar več ne razklenile! Daj Bog, da bi naše kolo vedno vodila modrost s kraljevih prestolov, modrost Aleksandra in modrost Borisa. Njuna modrost je čudežen izraz vesoljne duše jugoslovanskega naroda.

Pero.

Dobrovoljci in »Boj«

Cilji in nameni dobrovoljskega gibanja v svetovni vojni so znani vsakemu Jugoslovanu tako, da je odveč govoriti o tem. V vojni se je odločevala usoda našega naroda z orožjem in tedaj smo nastopili dobrovoljci, da pomagamo pri osvoboditvi in ujedinjenju jugoslovanskega naroda. Dobrovoljci smo hoteli rešiti narod izpod stoletnega jarma tučja ter mu dati svobodno, neodvisno državo, v kateri bi bil narod politično in gospodarsko sam svoj gospod.

Z ustanovitvijo Jugoslavije je bil dosežen prvi del velike zgodovinske naloge in dobrovoljci, smatrajoč, da so izvršili svojo nalogo in ne zahtevajo plačila, kakor ga tudi niso od vsega začetka pričakovali, so se umaknili v ozadje ter prepustili usodo države starejšim javnim delavcem in politikom. Težke žrtve in kristalno čisti idealizem dobrovoljcev ni našel niti plačila, še manj pa priznanja. Toda to ni bilo tako važno. Bridko pa nas je dirnilo predvsem to, da so na nas gledali v lastni državi mnogi merodajni činitelji z nezaupanjem, antipatijo, da ne rečemo s slabo prikritim sovraštvom. Bolelo nas je, toda zavedali smo se, da smo pošteno soustvarjali temelje lepše bodočnosti naroda — in ta zavest nam je bila dovolj.

Petnajst let je minilo, odkar je naš narod zaživel samostojno državno življenje. Burni in težki časi so bili to. Z bridkostjo smo gledali, da se s krvjo vsega našega naroda in nas dobrovoljcev pridobljena dedščina ne množi, ampak zapravlja, da se ne gradi skupni dom, v katerem bi živeli trije bratje v bratski slogi, ampak da raste nesloga, da se razkrajajo moralne osnove države in vse to na škodo našega naroda in v škodoželjno veselje naših mnogoštevilnih sovražnikov. Ko je položaj postal po našem razumevanju nad vse resen, smo stopili pred narod v bratski slogi z ostalimi bojevniki organizacijami, sledeč klicu domovine in svoji dobrovoljski vesti, da izvršimo drugi del svoje dobrovoljske naloge, ki je ostal doslej neizpolnjen — ne po naši krivdi, ampak po krivdi onih, katerim je bila ta naloga poverjena.

Naj omenimo samo na kratko to nalogo, ki smo si jo zadali že v svetovni vojni, ko smo postali dobrovoljci. Na prelomu časa in razmer zahteva življenje države in naroda

kategorično preusmeritev vsega našega političnega, gospodarskega in socialnega življenja, kar vse predstavlja življenski interes našega ljudstva. Prelomiti moramo s starimi metodami in s starim življenjem in graditi temelje boljše bodočnosti na podlagi bistvenih potreb najširših plasti našega naroda.

Po enodušni želji bratske organizacije so stopili dobrovoljci na čelo narodnega gibanja, ki ga je začel »Boj«. To dejstvo je bilo naraven izraz ogromnega moralnega ugleda, spoštovanja pred preteklostjo dobrovoljcev in zaupanja, ki ga dobrovoljci uživajo v iskreno misleči in čuteči jugoslovanski javnosti. Pri tem niso igrale niti najmanjše vloge kakršnekoli malenkostne osebne ambicije. Mi dobrovoljci smo prevzeli to težavno, ne-hvaležno in odgovorno nalogo in danes s ponosom lahko rečemo, da je bilo sodelovanje z ostalimi organizacijami in tovariši v resnici tovariško. Med nami ni bilo in ni niti najmanjšega spora, dasi so se naši nasprotniki pošteno trudili, da bi ga zasejali. Dobrovoljci smatramo, da je gibanje »Boja« eminentno dobrovoljski pokret po svojih idealnih nalogah, iskreni nesebični požrtvovalnosti in odločni borbenosti. Tak duh, ki ga s polno pravico zamoremo imenovati dobrovoljski duh, je doslej navdajal »Združene borcev Jugoslavije« ter ga bo vodil tudi v bodočnosti. Za nas dobrovoljce danes, ko se bje zopet nekrvava dobrovoljska borba, ni važna preteklost, ampak dobrovoljski duh. S ponosom zamoremo ugotoviti, da je ta duh prodril v najširše plasti našega naroda. Kdor je dober Jugoslovan, ki iskreno, pošteno in požrtvovalno ljubi in deluje za državo in narod, je po našem pojmovanju dobrovoljec in takih dobrovoljcev štejemo danes v svojih vrstah že neštevilne tisoče.

Iskreni in nesebični so naši cilji in iskreno in pošteno smo šli doslej po načrtani poti. V svojem delu smo iskali samo prijatelje in ne sovražnikov; vedeli smo pa že od vsega

začetka, da se bodo kmalu pojavili. Še pred prvim našim javnim nastopom se je začela borba — ne viteška, odkrita, javna — ampak zakulisna in zahrbtna, kakor je žal običajna ravno v našem političnem življenju. Naši nasprotniki nam očitajo vse mogoče in nemo-goče, ter pri tem niso prav nič kritični in izbirčni. Njihovi očitki so naravnost absurdni. Skušali so zasejati v naše vrste razdor, zlasti so skušali odcepiti dobrovoljce, češ, da so zašli v slabo družbo. Drugi so hoteli od-tujiti naše zveste tovariše, češ da so se pro-dali peščici dobrovoljcev, ki terorizirajo vso organizacijo. Kdor pozna naš notranji ustroj, naše dosedanje delo in naše demokratično postopanje in naziranje, se je le smehljaj nad neresnostjo teh poskusov, ki so dosegli le eno, da so nam pridobili najboljše in naj-iskrenejše plasti našega naroda in strnili naše vrste v neprodno fronto. Ne glede na vse mogoče ovire in zakulisne in javne napore naših nasprotnikov se je razširilo naše gibanje z elementarno naglico in silo v narodu. Po svoji elementarnosti je naše gibanje zgodovinski pojav v našem narodu, kar dokazujejo predvsem naši ogromni shodi in tabo-ri, katerih nihče drugi ne bi zmogel. Ljudstvo v svojem zdravem instinktu čuti, da so naši nameni iskreni in pot, ki jo kažemo, edino pravilna.

Poudaril sem, da nismo iskali nasprotnikov. Napadli nismo v začetku niti strank, niti posameznikov. Prvi smo bili napadeni mi, nato smo se branili. Naša vest je v tem oziru čista. Napadli tudi nismo vladajoče stranke JNS, marveč smo vabili tudi pristaše te stranke, kakor tudi pristaše in člane drugih strank in organizacij, ako se strinjajo z našimi načeli, v svoje vrste. Vedno in povsod smo poudarjali, da nismo prišli rušiti, ampak graditi. In vendar nas je oficijalna JNS v Sloveniji obsodila kot razdiralne elemente. Niti najmanjšega dokaza niso navedli za to, kakor tudi ne za druge očitke. V politični borbi, ki je pri nas običajna, je stvar zelo enostavna. Zadostuje obdolžitev brez dokazov. Čudno se nam pa zdi, da so nas ponovno vabili v to stranko; ko se pa nismo odzvali, smo postali razdiralni element. Tega nismo storili, ker se ne moremo in ne maramo istovetiti z nobeno obstoječo ali bivšo stranko. Vi imate v državi vso oblast. Ako ste jo uporabljali v korist naroda in države, tedaj vam bo narod brez dvoma priznal vaše zasluge. Mi ne želimo uživati nezaslužnih zaslug. Ako pa vaše večletno delo ni tako, kot bi moralo biti, vas je narod že obsodil in mi ne želimo nositi vaše krivde. Ako ne veste, kako je — vprašajte ljudstvo! Svobodne in tajne volitve so ono sredstvo, da zveste resnico. Klicali ste nas na dvoboj pred ljudstvo. Mi smo sledili vašemu pozivu ter šli med ljudstvo, toda Vi ste se izognili. Naši uspehi med ljudstvom so bili preogromni in uporabili ste svojo oblast in svoj vpliv ter dosegli prepoved naših javnih shodov in taborov. Šli ste še dalje; onemogočate normalno delovanje naše, od merodajne oblasti dovoljene organizacije. Zakaj vse to, gospodje? Kje je ona odkrita in poštena borba, v kateri naj pomerimo svoje sile in na katero ste nas prvotno pozvali? Ali ni to umik, na katerega ne morete biti ponosni? Ali poznate v zgodovini samo en slučaj, da se more s takimi sredstvi zadušiti narodno gibanje, ki ga je ogromna večina našega ljudstva pozdravila kot evangelij? Ali ne veste, da rušite s tem v našem ljudstvu državljansko moralo, ki še nikdar ni bila tako visoka, kakor sedaj, ko smo jo dvignili mi?! Ako ne veste, pojdite in vprašajte, kako porazno deluje tako početje na ljudstvo, ki ne more razumeti in ne bo nikdar razumelo, zakaj omejujete konstruktivno delovanje naše organizacije.

Ali nas ovirate radi tega, ker služimo nesebično Kralju in državi? Ali ste morda proti Jugoslaviji? Pozabljate, da smo na čelu

TISK JE VELESILA! Bojevniki — delajte neumorno za „Bojevniško zadrugo“ in za dnevnik „Prelom“! Zbirajte člane, pristopnice dobite v upravi „Preloma“, Ljubljana, Kolodvorska ul. 8.

tega narodnega gibanja dobrovoljci — kdo je boljši in iskrenjši Jugoslovani? Dobrovoljci so najboljši jamstvo, da je naše gibanje nesebično in iskreno jugoslovansko. Mar vam nismo všeč radi tega, ker združujemo razcepljeni narod v slovo in konstruktivno delo? Ali ste mnenja, da bo država trdnjša, ako bo narod razcepljen ter se bo sovražil med seboj? Ali naj porečemo ljudstvu, da ste zato proti nam, ker smo proti korupciji? Stavili bi vam lahko še nebroj takih vprašanj. Povejte nam, kaj naj odgovorimo ljudstvu, ki zahteva odgovor? Odgovor mora biti jasen in razumljiv, kakor je jasna resnica. Ljudstvo ne razume, in ni nikdar razumelo in ne mara razumeti diplomatskega zavijanja.

Ko smo stopili v borbo, smo se zavedali, da bo težka. Nismo se je strašili in se je ne

strašimo danes. Želeli smo in želimo še sedaj, da bi bila ta borba odkrita, poštena in dostojna. Žalibog se nam ta želja doslej ni izpolnila. Ne strašimo se bodočnosti, ker se zavedamo, da nismo nastali po volji posameznikov kot umeten stvar, temveč, da smo globoko zasidrani v ljudstvu, porojeni iz bridke potrebe vsega našega naroda in države. Samo eno sredstvo je, s katerim nas morete uničiti: Prevzemite naš program, izvršujte ga pošteno in iskreno — in ljudstvo vas bo blagoslavljal! Tedaj bomo nepotrebni in bomo radi odstopili. Dokler se pa to ne zgodi, bomo kljubovali in vztrajali, ker se predobro zavedamo vse svoje moralne odgovornosti pred ljudstvom. Vzdržali bomo skozi vse viharje, na braniku interesov Kralja, Naroda in Države!

Avgust Kuster.

Strahomir ali trpljenje in boj našega naroda

Petrovče v Sav. dol. — Naša krajevna organizacija »Boja« je priredila že dvakrat gledališko predstavo na prostem z uprizoritvijo izvirne viteške igre »Strahomir«, ki nam slika trpljenje in boje našega naroda v srednjem veku, ko sta vihtela nad ljudstvom svoj bič vitez in graščak. Igra je bila podana živo in naravno, slikovitost prizorov so zlasti povzdignili krasni kostumi in vrli jezdec. — Ob tej priliki je spregovoril pred igro tov. Jelovšek nekaj uvodnih besedi, ki so vredne, da se natisnejo. Takole nam je govoril:

»Če listamo v zgodovini našega naroda, najdemo na vsaki strani prečudno stvar: naj so bili časi še tako resni in žalostni, naj je razsajala kuga ali lakota po naših vaseh in trgih, naj je vihrala vojna vihra preko naših poljan, naj je vihtel graščinski hlapec svoj krvavi bič nad predobrim slovenskim ljudstvom — vedno je bil naš narod še trenutek, da je kljub žalosti, ki je razpela svoja krila nad njegovo ljubljeno domovino, zapel svojo pesem, zaplesal svoj ples, zavriskal v noč, da je odmevalo daleč naokrog. Naj je prišla nad Slovenca še taka nesreča — ohranil je v svoji duši up in nado na boljše čase, ki morajo priti tako gotovo, kot pride za dežjem solnce s svojimi blagodejnimi žarki!

Ta zdrava vera v boljšo bodočnost, ta trdna, neomahljiva vera slovenskega ljudstva nam je dajala moč, da smo pretrpeli vse neizmerne grozote, ki so v teku zgodovine prišle nad nas. Ta nezlomljiva vera in ta zdravi optimizem našega ljudstva sta nam porok, da bomo premagali tudi težave današnjih dni in čakali srečo in zadovoljstvo v naši veliki, lepi, ljubljeni Jugoslaviji.

Po trudapolnem, skrbi in težav prenaslavljenem tednu si privoščimo urico razvedrila, urico prave domače zabave, da bomo po končanem veselju tembolj veseli poprijeli vsak za svoje delo! Čemernež in črnogledč ni za

nobeno pravo delo — zlasti mladina potrebuje razvedrila, zdravega, pravega razvedrila. Ni lepšega, ni prijetnejšega razvedrila, kot je dobra ljudska igra, podana tako, kot jo občuti narod v svojem srečju in v svoji duši. Gledališke predstave, v katerih nastopajo naši fantje in naša dekleta tako, kot jim velela nepokvarjenost njihove duše, gledališke predstave čisto ljudskega, narodnega obeležja so eminentno kulturno delo. Znano je, da imamo Slovenci izreden dar za gledališče in da smo na tem polju za Čehi prvi med vsemi Slovani. Zadnje čase opažamo, da je ljudsko gledališče med nami nekoliko opešalo. Temu so vzrok nezdružene razmere, ki so nas vse spravile v nekako zaspanost, v nekako malodušje in brezbriznost. Toda kakor je »Boja« razgibal ves narod in mu vlil v srca novega poguma in nove borbenosti, tako hočemo borci tudi na narodno-prosvetnem polju prepородiti našo vas, našo mladino, up in nado slovenskega naroda!

Ponehata naj pijančevanje in surovost — naši fantje naj se poprimejo zopet ljudskega prosvetnega dela, naša dekleta naj zopet vzljubijo lepoto slovenske besede in v skupnem, veselem in prijateljskem vzajemnem delu naj prirejajo ljudske predstave ter s tem dokažejo svetu, da pravilno pojmujejo svoje naloge do naroda in države.

Naša krajevna organizacija »Boja« v Petrovčah odpira z današnjo predstavo kulturni del svojega programa. Zavedamo se, da potrebuje narod poleg politične vzgoje širokih ljudskih plasti zlasti kulturno zrelega naraščaja, kajti le izobražen narod bo zrel in odločen, boriti se v vseh okoliščinah za svoje pravice.

V nadi, da boste podpirali naša stremeljenja, vas vse najiskreje pozdravljam in prosim, da ste z nami pri delu, posvečenem le veličini in sreči naroda in države.

mi ne moremo pomagati, kličemo tistim, ki morejo in morajo pomoči! Zganite se, — dokler je še čas! Pospešite ozdravljenje naše zemlje — ne zanašajte se na čudeže!

»Ni modrosti brez pravičnosti in ni moder tisti, ki se neprestano poslužuje sile in denarja.

Poštenje ne sme biti kakor v grmu skrita vijolica, temveč mora biti borbeno. Poštene ljudi je treba dobro organizirati!...«

(Stjepan Radić, »Dom«, Križevci.)

Zakaj govorimo, zakaj pišemo, zakaj bobnamo, zakaj bijemo plat zvonā? Ker je sila velika in ker želimo narodu in državi dobro. Ako bi jima želeli zlo, bi molčali in ribarili v kalnem, kot to delajo drugi.

Resnica je, da so ljudje-vojaki v vojni gojili najpožrtvovalnejše tovarištvo. Sedaj v miru pa tovarištvo propada. Na fronti je bilo najnevarnejše, vsak hip ti je lahko prinesel smrt ali pohabljenost za vse življenje — do groba. Ali ni čudno, da se tedaj vojaki v prvih linijah niso tako tresli za glavo, za življenje, sploh za vse — kot pa se danes v miru marsikdo trese za kos papirja, ki se mu pravi denar, za naklonjenost gospoda predstojnika (čeprav za ceno protekcije, petolizništva ali celo ovaduštva), za službo, za kos kruha...

Bojevniki! Obnovimo staro tovarištvo, močatost in junaštvo preteklih vojnih časov! Bodimo resnični in korajžni borci za vse, kar je dobrega, poštenega, koristnega in pametnega!

Tisk je velesila — Širite »Prelom«!

Čujmo, kako poje tale zvon!

Teorije in stvarno delo

(Odgovor lista »Novi Put« v Beogradu »Glasniku JNS«.)

»List »Glasnik Jugoslovanske nacionalne stranke«, ki izhaja v Beogradu, je v obširnem članku, polnem površnih zaključkov in skrbipolnih nasvetov, podal kritiko novih socijalnih in ekonomskih teorij v našem javnem življenju. Ta list nam napihne in z višine sporoča, da neprestano povdarjanje in pritiskanje na to, da naj se naš narod duhovno prerodi in moralno dvigne iznad današnje grehobe, spada v področje neustvarljivih teorij in razmišljanj... Ravnotako, da spadajo teorije o načrtni proizvodnji in načrtni potrošnji, o preorientaciji našega gospodarstva, o načrtnem izkoriščanju vseh dobrin naše zemlje in o reorganizaciji blagovnega prometa (tako pravi »Glasnik JNS«) v področje »lepih pobud, po katerih narod in država ne moreta imeti nobene resne potrebe...« Razna mišljenja in predlogi o obvezni organizaciji ljudstva, o reorganizaciji državne aparata, o načinu odstranitve vsake nezaposlenosti, o preskrbi naroda s ceno prehrano in drugimi potrebščinami, o socijalni zaščiti vseh družabnih slojev — vse to so za »Glasnik JNS«: »zanimive novosti dobrohotnih sociologov in političnih teoretikov... Z eno besedo: vse to so — tako trdi »Glasnik JNS« — prazne teorije in politične fantazije...»

No, zato pa Jugoslov. nacionalna stranka vrši res stvarno delo v narodu in v državi. Ona ne obeta ničesar, dokler ni gotova, da se to more izvesti. Ona je tisto močno sredstvo za izvajanje jugoslovanske nacionalne in državne politike... Vse to nam pripoveduje »Glasnik JNS« in globokomno filozofirajoč ugotavlja, »da se življenje nikdar ne ravna po teorijah, temveč da se teorije ustvarjajo po potrebah življenja, iz katerega črpajo svojo moč in svojo vrednost...«

Tak je torej ta doslej neznani politično-socijalni nauk JNS! Samo to bi še morala dostaviti, da je vse ljudstvo organizirano v tej stranki in da je njegovo navdušenje za stranko in njeno miselnost tako veliko, da vodstvo stranke mora odvrniti svoje pristaše od shodov in političnih manifestacij! Da narod noče mti besede slišati o nekakem gospodarskem načrtu, o notranjem posojilu, o javnih delih ali — ne daj Bog — o preganjanju korupcije in preiskavanju, odkod ima

kdo svoje premoženje, — da o zakonski minimalni mezdi, o kontroli industrije, o zadrugarstvu ali o ozdravljenju propale bankokracije niti ne govorimo!...

Bilanca tega »stvarnega« dela JNS v državi in narodu je dobro znana. O njej ni treba izgubljati besed. Ako JNS tako veruje v sebe in v svoj položaj v narodu, ako z višine prezirljivo odbija vsako misel na socijalne in gospodarske reforme v duhu novega časa, ako njeni najodgovornejši strankarski vodje javno izražajo strah za pravilen razvoj našega parlamentarizma — ker »nimajo opozicije v narodu«, — zakaj pa preprečuje JNS z vsemi sredstvi delo in organizacijo novih političnih gibanj? Zakaj ne pusti, da se ljudstvo svobodno izjavi, po kateri poti hoče iti: ali v strankarske tabore ali v vsenarodno gibanje za socijalno in gospodarsko obnovo države? Kje je vsaj moralna doslednost gospode iz JNS, ako že politične doslednosti ne priznajo? Oni so proti fašizmu — toda poleg sebe ne dovolijo političnega delovanja nikomur! Oni so proti liberalni demokraciji — toda branijo strankarski sistem in parlamentarizem! Oni so proti načrtnemu gospodarstvu — zraven pa sanjajo o javnih delih! Oni so za gospodarski liberalizem, pa se mešajo v privatno proizvodnjo in trgovino! Oni so za jugoslovanstvo, nacionalno jedinstvo — toda izvajajo plemenski federalizem! Oni so proti starim strankam — pa se delijo še vedno po starem strankarskem ključu!

Zato je razumljivo, da ljudje s takimi nazori ne morejo razpravljati in kritizirati načela novih gibanj. Njim izgleda vse to nekako megleno in nejasno. Nejasen pa jim je tudi ideološki položaj JNS in drugih političnih grupacij. Toda so pa, žalibog, stvari, ki so jim zelo jasne in konkretne!...

Veliko pa je vprašanje, dali se z ideološko formacijo, kakršna je JNS more uspešno izvajati državna in nacionalna politika in najti izhod iz te težke krize, ki vedno bolj pritiska na delovne sloje jugoslovanskega naroda.

Zato moramo v imenu najvišjih nacionalnih in državnih interesov čvrsto stati tu, kjer smo in se boriti za sveto stvar nacionalne misli in ljudskega preporoda.

Občinske volitve v Kamniški Bistrici

razveljavljene

Zadnjič smo priobčili uradno odločbo Upravnega sodišča v Celju o razveljavljenju občinskih volitev v Lukovici pri Domžalah.

Kakor smo že na kratko objavili so bile tudi občinske volitve v Kamniški Bistrici z dne 24. jun. 1934 z odločbo upravnega sodišča v Celju z dne 14. sept. 1934 razveljavljene. Ta odločba pravi (gl. objave v »Slovenec« z 23. IX. 1934.):

»Upravno sodišče je po § 50 zakona o občinah na nejavni seji odločilo:

Pritožbi se ugodi in se občinske volitve razveljavijo radi nepravilnega postopanja volivnega odbora s tem, da se morajo po § 50, odst. 5. zakona o občinah v mesecu dni od dne prejema te odločbe vršiti nove volitve.

Zoper to odločbo ni pravnega sredstva. Razlogi, katere navaja odločba in ki so bili za razveljavljenje volitev merodajni, so bili na kratko ti-le:

1. Uradna ugotovitev, da uradno razglašena razlika glasov med Pavlinovo listo in Koširjevo ni znašala 40 glasov, temveč samo 33 glasov;

2. Uradna ugotovitev, da 10 imenoma naštetih oseb ni glasovalo, ker so umrle; nadaljnih 27 oseb ni glasovalo, čeprav so skupaj z umrlimi (vsega 37) vpisane v glasovalnem seznamu, da so glasovale za Pavlinovo listo;

3. Uradna ugotovitev, da je bilo 11 volilcev dvakrat vpisanih v glasovalni seznam za Pavlinovo listo.

Tako je bilo torej v prid Pavlinove liste vpisanih 48 neveljavnih glasov (37, ker vpisane osebe sploh niso glasovale, in 11, ker so bili glasovalci dvakrat vpisani). Ta nepravilnost pa je bistveno vplivala na izid volitev, ker znaša razlika med Koširjevo in Pavlinovo listo samo 33 glasov v prid Pavlinove liste. Sicer je bilo osporanih 94 glasov, ven-

dar se je uradno moglo ugotoviti samo 48 neveljavnih glasov (prizadete osebe se niso odzvale pozivu k zaslišanju);

4. Uradna ugotovitev, da predstavnikom list ni bil dovoljen vpogled v volilni zapisnik, vsled česar jim je bila onemogočena kontrola volilnega postopka.

12 zapovedi

Kdor želi postati odličen »patent-patrijot« mora:

1. Vedno in povsod govoriti o patriotizmu;
2. biti podkovan v frazah, obljubah in intrigah;
3. skrbeti, da čimprej pride do masne službe, če tudi koga odrine;
4. čimprej priti do lepega premoženja kakorsibodi;
5. preganjati in zatirati one, ki niso njegovih misli;
6. poveljevat se, vse kar je in pride od zgoraj;
7. izkoriščati, zaničevati in ovajati vse, kar je spodaj;
8. če sam kaj zagreši, kaznovati ali zatreti »izdajalec«, ki je greh razkril;
9. biti na tuj račun povsod navzoč;
10. če je domovina v nevarnosti, poslati druge v ogenj;
11. kovati sebi dobiček iz žrtev, ki so trpele za domovino;
12. se hitro preleviti, če drug veter potegne...

Martinov.

Ruski pisatelj Bunin je napisal: »Živi tako, da boš v čast svojemu rodu in imenu; ljubi svojo državo in ostani zvest veri svojih očetov; drži zvesto dano besedo; v boju bodi pošten in pogumen; brani vedno slabjšega ter se potegni za tistega, katerega vsi napadajo in pritiskajo po krivici!«

Valjarjeve misli

Naša državna himna ne pričinja zastoj z besedami: »Bože pravde...«

BOG PRAVICE, ozri se milostno na našo, nam vsem drago Jugoslavijo in jo odeni v škrlatni plašč pravice, reda in poštenja!

Mi ne poznamo strahu pred nikomur. Smo vojaki, ki ne odnehajo kar tako, najmanj pa nas je strah bogatih slamnatih mož. Otresli smo se žalostnega slovenskega hlapčevstva preteklosti. Krepko stopamo v nov čas, v nove borbe.

Mi bojevniki še nismo veterani. Ne zadovoljimo se s paradami in z lepimi besedami. S tem se zadovoljijo oni, ki tako radi nosijo ob vsaki priliki cilindre na glavi — zraven pa so praznih glav in praznih src.

Mornar, ki drži roke navzkriž, ko vdira voda v njegovo barko, ne zasluži drugega, kot da se potopi z barko vred. Gospodar, ki gleda brez skrbi, kako mu tli streha nad glavo — naj mirno zgori s hišo vred.

Mi borci pa še nismo pozabili, kako težko igro smo igrali v vojni s smrtjo. Treba je bilo hitro misliti, nobene minute nisi smel zamuditi. Smrt je bila nagel kvartopirec! Zato tudi danes ne moremo molčati v brezdelju, ko vidimo nevarnost, ko vidimo, da prodira beda v naše nekdanje trdne kmetije in nekdanje cvečice gospodarstva, — zraven pa se nihče ne zgane... Ker tisti, ki bi se imeli zganiti, sedijo lepo veselo na vulkanu in igrajo na harmoniko...

Nam pa gre vse prepočasi. In ker sa-

Razgled po tisku

List »Čačanski glas«, ki izhaja v Čačku (Srbija), piše v svoji št. 33.:

»Veliko bogastvo spremlja velika beda: bedni so kopači zlata, dijamantov, črnega zlata — premoga, lovci biserov. Premogovna družba v Trbovljah pa ima milijarde premoženja, njeni glavni delničarji sedijo v Parizu, Curihi ali na francoski rivijeri v najnovejših kopalnih kostumih. Da bi se več zaslužilo, so uvedli v delo stroje, lepe, velike in poslušne, dočim so rudarji brez dela in upanja za življenje. Nekateri še delajo mrki, zamišljeni in ostareli, njihove žene so resne in nagubanih lic. Hiše so jim hiše bede in solz. Dvajset kubičnih metrov sobe pride na 4—8 duš. To ni ne življenje, ne umiranje, nikdar ne jedo mesa, kruha ne vidijo cele mesece, nego samo močnik; toda vsako leto en otrok, ena usta več, ki kličejo obupno: kruha! Oče zasluži v 15 dneh 167 dinarjev, dobi jih samo 16, vse ostalo se mu odbije: za bolniško blagajno, tovarniški konzum in drugo — za hrano za teh 15 dni pa naj bi imela 6-članska rodbina samo 44 dinarjev!!

Videli smo te siromake in njihove plače... hoteli pa bi videti tudi plače generalnih in drugih direktorjev in visokih uradnikov...» (Tako pravi srbski list. Hvala vam, srbski bratje!)

Za pravice naroda

Slučajno sem prišel v posest v Berlinu izhajajoče revije »Die Auslese« in sicer juljskega zvezka t. l. Iz njega izhaja, da je smatral neki dr. Azstalos Miklos iz Budimpešte za potrebno, da se obregne ob našo državo s konkretnimi očitki glede neobstoječega makedonskega vprašanja. V februarški številki je krepko zavrnil te očitke novomeški odvetnik g. dr. Davorin Gros. Na dr. Azstaloševo repliko v marčevi številki pa je z obširnim in temeljitim člankom odgovoril g. Aleš Pavlin iz Podbrezja. Iz vsakega stavka te dokumentirane Pavlinove razprave je posneti, da jo je pisal iz globoke ljubezni do domovine in ogorčenja radi izmišljotin, s katerimi neki naši narodni sovražniki zastrupljajo mednarodno mnenje o nas. Z zgodovinskimi in jezikoslovnimi podatki pobija dr. Azstaloševa zmotna izvajanja, ki ga vabi, naj si pride na lastne oči pogledat razmere v

naši državi, da se bo prepričal o zakonitosti, ki so jih deležne naše narodne manjšine, da bo videl narodne običaje v južnem delu naše države in zaman iskal zatrtje razlike med srbskim in hrvatskim jezikom. Spretno opisuje predvojno politiko Madjarov napram našim narodnim manjšinam in omenja današnje obupne razmere Jugoslovancev v Italiji. Smemo biti ponosni na gg. Aleša Pavlina in dr. Grosa, ki sta v nemški reviji pošteno zastavila svoje pero, da odvrneta madjarske napade na naše narodno edinstvo in s tem pokazala, da se naše narodno edinstvo ne brani in zagovarja v inozemstvu le od službene strani, marveč, da ljudstvo samo zavrača vse tozadevne zlonamerne napade. Svoje notranje bitke bomo izbojevali sami med seboj. Ko pa gre za to, da se postavimo pred zunanje sovražnike, nas bodo našli tako s peresom kakor s puško v strjeni vrsti! To naj si zapomnijo g. Azstalos in njegovi somišljeniki!

Iz lista »Budjenje« (Veliki Bečkerek): »Penzije in penzionisti. Če nikjer drugod, bi bila v področju naših pokojnin in upokojencev nujno potrebna revizija. Ne mislimo pri tem tistih, ki so delali vse svoje življenje in ki so s svojim pravičnim in sposobnim delom zaslužili povračilo s strani človeške družbe in države v dnevih starosti in onemoglosti. Mi mislimo na stotine in tisoče povojnih upokojencev, ki so si nakopičili vojna in »nacionalna« službena leta ter so v svojem 35. ali 40. letu sprožili vprašanje svoje upokojitve in ga rešili za sebe ugodno. Med njimi so taki, ki niti 10 let niso prebili v pravi in resnični službi države in naroda, pa so vseeno prišli do pokojnin. Ko so jih dosegli so se s komolci, z »zvezami« in protekcijami prerili do drugih novih mest v privatnih podjetjih in podobnih službah. Na ta način odjedajo kruh in ogrožajo obstoj mnogim svežim silam, ki se ne morejo zaposliti zato, kar so zdravi in še mladi upokojenci zavzeli tozadevna mesta....

Potrebno je izvesti strogo revizijo upokojencev ter takoj odvzeti državne pokojnine vsem tistim, ki nanje nimajo polne pravice. Tudi to bi bil način za olajšanje današnjih gospodarskih in družabnih težav.«

Doma in na tujem

Kraljica Marija, mati ubogih. Ko je naša kraljica izvedela, da mora v Zagrebu Josipina Kantur, kljub temu da je nosna, spati pod barako, ji je poslala dva tisoč dinarjev podpore.

V Čačku (Srbija) je bila v nedeljo 23. m. m. slovesna blagoslovitev skupne spominske grobnice padlim junakom vseh narodnosti in veroizpovedi, kateri je prisostvovalo 3000 ljudi, zastopniki tujih držav itd. Tudi več Slovencev rez. oficirjev in dobrovoljcev se je udeležilo svečanosti. Značilno je vabilo privedenega odbora, ki priča o visoki srčni kulturi našega naroda: »Vabimo meščanstvo mesta Čačka in okolice, da s svojo prisotnostjo pri tej tužni svečanosti odda spoštovanje senecam vseh padlih bojevnikov brez ozira na narodnost in vero ter da s tem soglasno temeljnim idealom, za katere so se oni borili, manifestira svojo neomajno vdanost ideji miru in bratskega sodelovanja med narodi.«

Naše radijske postaje so vpeljale stalno nacionalno uro, kjer se bo zlasti predaval o močeh, ki so zaslužni za razvoj naroda in o dogodkih, ki so odločevali o naši usodi. Zelo potrebna bi bila redna ura, ki bi vršila propagando za našo državo v tujih jezikih, kakor to delajo drugi narodi.

Madjari so se sicer nekaj silili pod okrilje Italije. Vendar sedanja madjarska vlada ne predstavlja vsega naroda. Tako recimo hipernacionalci zahtevajo, naj jim Mussolini vrne Reko, češ, da je ukradena. Diktator je gotovo debelo pogledal, ko so ga zavezniki opomnili na deset božjih zapovedi. Gre le za to, komu so Madjari ukradli Reko.

2100 novih avionov je naročila ameriška armada. Imajo dovolj denarja in zaposliti morajo delavce. Ko pride vojska, bo tudi precej zaposlitve: eni bodo iz zraka stresali ogenj, žveplo in druge smrdeče snovi, drugi se bodo pa morali braniti pod tem peklenjskim dežjem. Bo kratkočasno.

Kongres pravoslavnikov Slovencev, ki bi se moral vršiti letos v Celju, je iz tehničnih zahtev preložen na prihodnje leto. Slovenci smo torej katoliki, pravoslavni, protestanti, starokatoliki, mohamedanci in brezverci. Nekaj je tudi budistov. Mojzesove ali judovske veroizpovedi menda med nami še ni. Pač pa je med višjimi krogi razširjena framazonska vera. Verska misel je med Slovenci obrodila stoterih sadov.

Imenitne besede je zapisala »Gazeta Polska«. Takole pravi: »Poljska nič več ne more in ne mara prenašati tega, da bi se Evropa delila na zrele in nezrele, svobodne in tlačane, gospodujoče in negospodujoče narode.« Pri najboljši volji ne moremo drugega, kot da te besede podpisemo z obema rokama.

Zdravniška zbornica za Zagreb je prepo vedala zobozdravnikom velike reklamne napise. Bilo bi za narod vse bolj koristno, ako bi zbornica prepovedala velike bolečine in prevelike honorarje.

Naše ljudi v Julijski Benečiji so začele italijanske davčne oblasti občutno pritiskati, kot se bere v poučnem časopisju. Kakor hitro kmet ne more plačati davkov, mu prodajo posestvo na dražbi, kupi ga pa za male denarje kakšen kolonist. Tako se potujčuje naša zemlja. Postopek je prav udoben. To je menda primer za tisto, kar Italijani imenujejo »sveti egoizem«, mi pa temu pravimo »peklenjski egoizem«.

Velik turističen film je dalo izdelati ministrstvo trgovine. Ta film bo kazal lepoto našega morja. Vrteli ga bodo v vseh večjih evropskih mestih. Upamo, da bo ne samo kazal naših lepot, ampak da bo tudi sam lep in strokovnjaško izdelan in da nas bo presenetil v dobrem, ne pa v slabem zmislu. Ako bo naše upanje varano, se bomo udali v voljo božjo — kajpada, tujci bodo pa rekli: No, ti Balkanci!

Nafto so odkrili v Bosni blizu Simin-Hana in pričeli z vrtanjem. Morda bomo imeli kdaj še svoj bencin in cenen bencin. Potem se bo lahko razvila avtomobilska industrija. Daj nam Bog revežem tudi kakšen boljši zalogaj in našemu meščanu, kmetu in delavcu kakšen avtomobil.

Spor med Rusi in Japonci se je končal s sporazumom. Šlo je za vzhodno kitajsko železnico. Rusija bo po dogovorjeni ceni odstopila za vselej mandžurski vladi delnice te železne ceste. Čim bo mandžurska vlada plačala dogovorjeno vsoto, se bodo Rusi slovesno odrekli svojih pravic na železnico in bodo odpoklicali svoje uradnike. S tem je odstranjena velika nevarnost za mir na daljnem vzhodu. Prenehalo bo rožljanje s sabljo. Za koliko časa, se ne ve. Morda za dolgo, kajti glavni cilj japonske kolonizacije ni Mandžurija, marveč so to otoki med Japonijo in Avstralijo, ter morda celo Avstralija sama.

Obleke in druga konfekcija se Vam izdela po meri v 2—3 dneh. Cenik in vzorci zastoj!

Kaj premišljuje?

Ne vem, kje naj si kupim blago za novo obleko. Tu ni nič za premišljevanje, temveč pišite še danes Trg. domu Stermecki po vzorce, ker tam je ogromna izbira v suknu, kamgarnu, ševjotu in drugem blagu za moške obleke. Vse blago pa je dobre kakovosti in cene so zelo nizke

TRGOVSKI DOM
Stermecki
TOVARNA PERILA IN OBLEK
Celje, št. 32

Močno akcijo za devalvacijo — slabljenje franka vodijo nekateri finančni krogi v Franciji. Hudo se poteguje za to tudi bivši finančni minister in večkratni milijonar Patenôtre. Toda vlada stoji na stališču, da bi devalvacija ogrožala državni kredit in je zato zapretila, da bo nastopala zoper vse agitatorje za devalvacijo sodnim potom. Ker pa so kapitalisti precej mogočni, lahko tudi vržejo vlado in v novi vladi izsilijo devalvacijo. Torej čakajmo, kaj se bo zgodilo.

Stalin je obel na turu v železcu. Tako poročajo iz Moskve. Za diktatorja je najhujše, kadar ga napade taka stvar, kateri ne more diktirati, čeprav se ves svet trese pred njim.

Nemčija je hotela Ameriki plačati sirovine s pivom. Ta način plačevanja bi bil za Nemčijo ugoden, vendar so ga Amerikanci odklonili, čeprav so hudo udarjeni na dobro nemško pivo.

Hrast star 1500 let in 20 tisoč kil težak je kupila v Bosenski Rači budimpeštanska univerza. So tudi stare stvari, ki jih ne gre zametati.

Le deset pravih milijarderjev je na svetu. Ti so naslednji gospodje: Bazil Zaharov, Melon, kralj aluminija, Rokfeler, kralj petrolija, Ford, Morgan, bankir vsega sveta, Bolivijec Simon Patino, knez Hajderabadski, ki ima 400 luksuznih avtomobilov, maharadža iz Basode, ki ima letnih dohodkov 500 milijonov dinarjev, Aga Kan in Japonec Ken Kiči Kagami. Toliko je milijarderjev. Revežev pa je kot listja in trave, tega ni treba podrobneje razlagati.

Sterilizacijo mleka s pomočjo električnega toka izvajajo v Nemčiji na velikih posestvih. Ta postopek je dal najboljše uspehe.

Epohalna ugotovitev. »Slovenski narod« je v ponedeljkovi številki, govoreč o nekih novih dnevnikih, ugotovil, da papir — novinski namreč, drugi menda ne — prenese vse budalosti. Od srca radi se pridružujemo mnenju uglednega »Naroda«, zlasti pa nas prešine to globoko spoznanje, kadar čitamo njegovo rubriko »Izpod sita in rešeta«.

Odprava prostitucije. Dne 2. oktobra je bila ustavljena prostitucija po vsej državi. Pet tisoč vlačug je bilo poslanih v njihove pristojne občine. Bodo jih gotovo veseli, toda od nikoder se ne sliši, da bi jih sprejemali s slavloliki! Bolje bi bilo, da jih obdrže mesta, ki so jih pokvarila. Poseben blagoslov to pač ne bo za moralo na deželi. Poleg tega pa bodo gotovo nenehoma uhajale nazaj v svoj mestni eldorado. Ali ne bi bilo za državo bolj zdravo in ceneje, ako bi se našla drugačna rešitev tega vprašanja?

Vanča Mihajlov in žena nista dobila italijanskega vizuma v Carigradu. Vendar sta ne glede na to baje odpotovala iz mesta. Nihče pa ne vé, kam.

Italijanski tisk je padel čez Gömbösa, češ, da je njegova politika dvorezna. Za tako majhno državo kot je Madjarska in, ki se nahaja sredi celega kupa drugih držav, je pač težko ne voditi dvorezno politiko. Gömbös ima vedno dve železi v ognju. Ljubi Bog, človek si pomaga kakor pač more.

Dosedanji madjarski zunanji minister Kanya, ki je bil glavni priganjač revizionizma, se ne vrne več na svoje mesto. Pogorel je zato, ker je prenapel lok in pa ker je pogorel njegov duševni otrok — revizionizem. Jokal za njim nihče ne bo. R. I. P., ali po naše: Naj v miru počiva.

Kancelar Sušnik je skočil v škornje bojevitosti. Pravi, da se bo Avstrija borila — do iztrebljenja zoper vse tiste, ki bi poskušali v Avstriji kakšen prevrat. Bomo videli.

Dopisi

Velike Lašče. Krajevna organizacija Združenja borcev Jugoslavije »Boj« v Velikih Laščah poroča, da se je v nedeljo 16. m. m. ob 8. uri zjutraj vršil ustanovni občni zbor v dvorani Zadrúžnega doma. V odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši: Brejc Mirko, učitelj v Vel. Laščah št. 9, za predsednika; Hanžič Ivan, javni notar v Velikih Laščah, za I. podpredsednika; Rigler Ivan, posestnik, Prapreče 4, za II. podpredsednika; Jelenc Ivan, posestnik v Velikih Laščah št. 100, za tajnika; Paternost Ivan, posestnik na Rašici št. 6, za blagajnika; Levstik Jože, pos. sin, Male Lašče št. 13, za gospodarja. Za odbornike: Kraševac Andrej, gostilničar, Podstrmec, Jaklič Alojzij, pos., Andol št. 3, Petrič Franc, posestnik, Velike Lašče št. 43, Peterlin Feliks, posestnik, Dolščaki št. 1, Praznik Ivan, posestnik, Velika Slevica št. 11. Za namestnike: Andolšek Ivan, posestnik, Srobotnik šte. 4, Tomšič Alojzij, posestnik, Adamovo št. 2, Tešar Peter, ključavničar, Mala Slevica št. 21, Petrič Ivan, posestnik, Dvorska vas št. 12. V nadzorni odbor so pa izvoljeni sledeči: Stritar Josip, pos., Velike Lašče, Kočvar Franc, pos., Male Lašče, Levstik Jožep, pos., Črnc, Praznik Alojzij, pos., Marinčki rob, Levstik Anton, pos., Veliki Osolnik.

Libanja. Da smo posebno mi Slovenci po 20letnem osvobođenju še vedno hlapčevski in neprestana kopija latinskih in germanskih narodov, kažemo tudi s tem, da opičje posnemamo modo, posebno ženski svet. Moda človeka slabi duhovno, duševno in materialno. Duhovno se bavi z vprašanjem, ki ni pomen in namen njegovega bistva, duševno, ker ga slabi z zunanjiimi, negativnimi, domišljenimi, egoističnimi metodami v borbi proti svojemu bližnjemu, dosega svoj cilj, materialno pa škoduje sebi, kakor tudi družbi, ker bi si lahko prihranil mnogo dobrin za sebe, za svoje in svojih bratov in sester črne dni. Zatorej ne posnemajmo naših patent-narodnjakov, posebno narodnjakinj, katere oblečejo narodno nošo samo pri raznih hinavskih manifestacijah, povorkah in nastopih v Švici, Franciji in Nemčiji, druge dni pa se ne razlikujejo od smrdljivo parfimiranih Rimljan, Parižank in vobče svetovljank. — Dragi tovariši, kateri hočete biti plemeniti borci in vzgled svojim tovarišem, podpirajte našo narodno in domačo industrijo ter nosite lanene srajce brez kravat in imejte perilo iz domačega platna. Tako bomo premagali samega sebe, importirano modo pa bojkotirali, ocenili žulje svojim bratom in dvignili domačo industrijo. Prelom s preteklostjo, na prsa pa znak odkupa mode, kateri znesek naj se porabi za gole in lačne sobrate! Zatorej iztrebimo oholo modo in ž njo zvezani egoizem!

Novo mesto. Takozvani Dolenjci z živim zanimanjem spremljamo bojeviško gibanje, ki se vedno bolj širi med široke plasti naroda. Kakor vneto zasledujemo poštene name-ne bojevištva, tako tudi zasledujemo delovanje sedanjih mogočnikov v naši Krajini. Enkrat za vselej bodi povedano: S takimi ljudmi proč — prav daleč proč, ker njim je narodnost deveta briga, da o gospodarstvu niti ne govorimo. Kaj bi rekli, če bi imeli na primer v neki vasi cestarja, ki bi bil pravi Hitlerjev oboževalec. Ta cestar bi praktično, na ta način, da bi vzel na delo le Nemce, Slovenci pa bi imeli odprto pot za beračenje. In temu Nemcu-cestarju, kajpada bi šli naši »voditelji« na roko v toliki meri, kolikor bi on sam hotel in to le iz razloga bodočih kroglic oz. glasov. Vsebinska tega je: Naš učitelj, tajnik ali orožnik bi morali biti v strahu pred Nemci, da bi lahko ostali v službi, ali da bi ne bili šikanirani od naših »voditeljev«, če bi jih prijavil Nemec. In ako bi Nemec prijavil, bi bil naš uslužbenec takoj v preiskavi. Ali ni čudno, da bi bili za

»voditelje« bolj dobrodošli kroglici dveh Nemcev, kot ena od brata Slovenca? In če bi to tudi Nemec-čestaro dobro vedel... Kori-feje! Kako dolgo še?

Dev. Marija v Polju. Skupina bojevnikov priredi prihodnjo rožnensko nedeljo 7. t. m. »Spominski dan«. Spored slavnosti: Ob 6. uri sv. maša za padle bojevnike in pridiga č. g. kurata Fr. Bonača, med katero bo tudi darovanje za sklad za brezposelne bojevnike. Pri sv. maši poje moški zbor. Po maši bo pred vojnim spomenikom libera za padle (katero opravijo domači gg. duhovniki). Kratek žalni govor, pevci zapoje žalostinke. Sodeluje tudi domača godba. Po žalnem opravilu pred spomenikom, se vrši ob pol 9. uri v dvorani Društvenega doma redni občni zbor skupine bojevnikov z običajnim dnevnim redom, na katerega se vabijo vsi člani in bojevniki, ki želijo pristopiti v organizacijo.

Preteklo nedeljo se je vršila v organizacijskih prostorih pri tov. Hladniku širša od-borova seja, pri kateri smo imeli čast pozdraviti v svoji sredi tudi zastopnika izvršnega odbora »Boja« tov. Franjo Škrbeca, ki nam je podal zanimivo in izčrpno poročilo o delovanju »Boja« ter nam vžil novega poguma in poživil borbeni duh. Žal, le prehitro je potekel čas, ko smo se poslovili z iskreno željo, da se kmalu zopet vidimo.

Odbor skupine D. M. v P. Šoštanj ob Savi. V nedeljo, dne 23. t. m. smo tudi pri nas v prestolici našega g. »narodnega« poslanca, položili temelj pokreta »Boja«. Kljub vsem mogočim intrigam in obljubam naših nasprotnikov, je narod končno uvidel, da je zanj edino v »Boju« rešitev in zato je sedaj navdušenje še večje.

Akoravno smo z ustanovitvijo malo pozni, smo prepričani, da ne bomo zadnji, kajti že danes lahko računamo, da bo organizacija štela nad 400 mož, kateri se bomo znali odločno boriti za našo »staro pravdo«!

Borci v zbor!

Objave

NAŠI INVALIDI so sklenili, da se hočejo zavzeti za svojo stvar z vso resnobo in spregovoriti jasno besedo za perečo SPREMEMBO INVALIDSKEGA ZAKONA in poiskati z vso odločnostjo izhod iz svojega nad vse mučnega položaja.

Zato sklicujejo za 6. okt. v Celje delegatsko anketo in izredni občni zbor.

Nadalje bodo priredili TRI VELIKE MANIFESTACIJSKE ZBORE in sicer:

za dne 7. okt. v dvorani Celjskega doma v CELJU ob 10. uri dop.

za dne 14. okt. v LJUBLJANI (kraj in čas bosta objavljena).

Nogavice-rokavice

kompletne potrebščine za krojače in šivilje

nadalje bogata zaloga žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga, šolskih potrebščin itd. po

najnižjih cenah

pri trrdki

Josip Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Najboljše boste postreženi v restavraciji

Slamič

Velemesarija, tvornica mesnih izdelkov in konzerv

Ljubljana

Gospodsvetska cesta 6

Telefon: Restavracija 29-72, Mesarija 29-73, Podružnica v Prešernovi ul. 5 22-56

F. HREHORIČ

Manufakturna veletrgovina Ljubljana, Tyrševa cesta šte. 28

Telefon 24-04

za dne 21. okt. v MARIBORU (kraj in čas bosta objavljena).

Dolžnost vsakega invalida je, da se teh zborov udeleži. Vabljeni so tudi bojevnik-člani »Boja«, vojni dobrovoljci itd., da s svojo navzočnostjo podprejo težke napore vojnih invalidov!

MESČANI!

Dne 10. oktobra t. l. poteče štirinajst let, od kar nam je nesrečni plebiscit odtrgal Koroško.

Na predvečer obletnice, v torek 9. oktobra ob 7. uri se bomo zbrali pred spominsko ploščo pred univerzo, da obnovimo obljubo, da smo pripravljeni, po Malgajevi poti nesti bakljo svobode na Gospodsvetsko polje.

Meščani! Prinesite cvetja in sveč!

V Ljubljani, dne 29. septembra 1934.

Nacionalna omladina.

JUGOSLOVANSKI JAVNOSTI!

Na stotisoče naših bratov in sester ječi še pod tujim jarmom. Težek, da, obupen je boj, ki ga bijejo za ohranitev svojih narodnih in človeških pravic. Nevarnost je velika, da klonijo pred silno premočjo.

Težki vzdih in obupni klici izgnancev in jetnikov, solze nesrečnih mater in žena, ki čuvajo ob osamelih ognjiščih, proseči in roteči pogledi osirotelih dečkov in deklic, prelita kri mučeniških mladeničev, tožbe in obtožbe skrbnih gospodarjev, ki vidijo, kako propada neizprosno z osebno posestjo naša narodna posest in kako izginja naša kultura in naš jezik — morajo zganiti srce slehernika izmed nas in morajo najti odmev v zadnji vasi in koči. Dolžnost nas vseh je, da razmišljamo o usodi našega teptanega naroda in da mu tudi dejansko pomagamo. To nam veleva naš narodni čut, to nam veleva bratska ljubezen.

Zato so tudi naše osrednje kulturne in narodne organizacije na poziv društva »Brani-bor« sklenile, da naj se letošnji 10. in 11. november posvetita izključno narodno obrambnim dolžnostim. S prireditvami, ki naj se vršijo ta dva dneva po vsej naši banovini in pri katerih naj sodelujejo vsa naša društva brez izjeme, dokažimo, da sočustvujemo z našimi zatiranimi brati in sestrami in

da jim stojimo složno vsi ob strani v težkem boju za narodni obstanek.

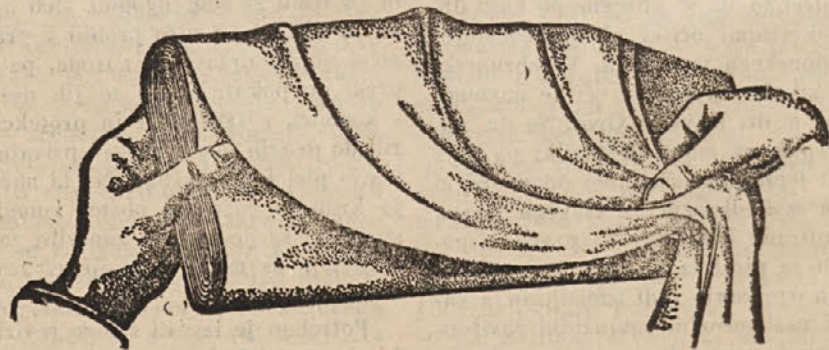
Osrednji prireditveni odbor, ki se je stvaril iz zastopnikov osrednjih društev in ki ima svoj sedež v prostorih društva »Brani-bor« v Ljubljani, Selenburgova ul. 7/II., bo vsem društvom razposlal natančnejši program in navodila. Vendar jih že sedaj poziva, naj se z vneto pripravljajo, da bodo prireditve, katerih čisti donosi so namenjeni našim narodno-obravnim svrham, dosegle zaželjeni uspeh tako v moralnem, kakor tudi gnotnem oziru. Za vsa morebitna pojasnila, naj se društva obrnejo na gornji naslov, kamor naj tudi predložijo svoje event. nasvete in predloge, ki bi bili koristni za celokupno akcijo.

Z vneto in požrtvovalnostjo na delo pod geslom: »V bratski slogi za pomoč zatiranim bratom in sestram!«

Društvo »Brani-bor«, Gasilska zajednica Dravske banovine, Jadranska Straža, Jugoslovanska ženska zveza, Jugoslovansko profesorsko društvo, Klub koroških Slovencev, Narodna Odbrana, Pevska zveza, Savez So-

Tovariš, pomni! Povzdignil si glas, da bodi »Prelom« dnevnik. Tvoj klic naj ne umolkne, oznanjaj to misel vsepovsod, neumorno med delom in med praznovanjem. Bodi pripravljen na žrtve, kajti brez teh ni zmage! Zaveži se, da podpišeš vsaj en delež, prigovarjaj drugim ter jih pridobi za zadružnike novega dnevnika »Preloma«, ki bo utiral pot kulturni, gospodarski, politični ter socialni obnovi našega naroda.

Navečja izbira češkega in angleškega blaga

A. & E. Skaberné
Ljubljana

KLISJE
IZDELUJE VSEAVRSTI SOLIDNO
KLISARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA ULICA

Društvene zastave, umetno vezenje
najceneje izdeluje tvrdka

Jos. Hafner

Ljubljana

Prisojna ulica 5

Konfekcija, manufaktura in modna trgovina

Josip Olup, Ljubljana

nudi v veliki izbiri moške in deške obleke, suknje in površnike. Kamgarni iz domačih, čeških in angleških tovarn stalno na zalogi. Obleke izvršujemo tudi po naročilu. Velika zaloga moškega perila iz lastne tovarne »Triglav«.

Sprejemamo blago tudi v izvršitev.

Trgovci znaten popust.

Trgovski prostori: Stari trg 2, Pod Trančo 1, Kolodvorska ulica 8.

Pozor!

Zgornje in spodnje usnje, podplati, ševro, boks, pitlingi, kravine, krom usnje, Vam nudi najceneje, kakor tudi zadnjo novost damskih torbic, aktovk, kovčkov, šolskih torbic, denarnic, nogometnih žog in pasov

Franc Erjavec, Ljubljana

Stari trg 18

trgovina usnja na drobno in debelo

Barve, lake, firnež

in druge v to stroko spadajoče predmete kupite res ugodno in solidno pri

Lustra, V. Laznik

Ljubljana, Gospodsvetka c. 8

(Bencinska črpalka)

Hočemo Vas zadovoljiti z dobrim **radio aparatom**

Kadar si ga želite nabaviti ne pozabite na **radio trgovino**

»RADIOVAL«

Ljubljana

Dalmatinova ulica 13

poleg hotela Štrukelj

Telefon 33-63

Celje

Prešernova ul. 24

DEŽNIKE NOGAVICE

na drobno in na debelo kupite najugodnejše v tovarni

JOSIP VIDMAR

Ljubljana

Pred Škofijo 19

podruž.: Prešernova ul. 20

Beograd

Kralja Milana 13

Zagreb

Jurišičeva ul. 8